

možno paradigmo ali model. Bistven del takega opazovalnega učenja je vaja: »učenec« mora ravnanje oz. svoje ugotovitve iz opazovanja vaditi oz. jih v določenih (različnih) situacijah preizkusiti, da vidi, kako se njegove ugotovitve, smernice in spoznanja obnesejo. Iz takega opazovalnega učenja si postopoma oblikujemo vedno bolj kompleksne (in trdne) predstave in občutek o tem, kako se obnašati, kako se določeno vedenje izvaja ipd., te predstave in občutki pa nam potem služijo kot smernice za naše ravnanje. (Bandura, 1977) Ravnanje posameznika je po tem modelu učenja rezultat interakcije posameznika z njegovim okoljem.

*Situacijsko učenje*¹⁶

Ta, radikalnejši, model sta razvila Lave in Wenger (1991). Z gledišča zagovornikov teorije situacijskega učenja so učenci vpleteni v skupnosti določenih praks. V teh skupnostih so utelešene določene vrednote, vedenja in spretnosti, ki si jih morajo učenci pridobiti. Pri vključenosti v take skupnosti praks se pogosto vzpostavlja neformalno učenje (Schugurensky, 2007: 168). Ta model učenje umešča v družbene odnose, situacije (so)udeleženi. Ta pristop si (primarno) ne zastavlja vprašanja, kateri kognitivni procesi in pojmovne strukture so vpletene v učenje, ampak katere vrste družbene angažiranosti zagotavljajo pravi kontekst, da lahko pride do učenja. Ne gre toliko za to, da učenci pridobijo strukture ali modele, da bi razumeli svet, ampak za to, da so oni sami udeleženi v okvirih (kontekstih), ki imajo strukturo. Učenje bistveno vključuje udeleženosť v skupnosti določenih praks.¹⁷

Lave in Wenger (1991) sta ilustrirala svojo teorijo učenja s konkretnimi opazovanji različnih primerov vajeništva in prišla do naslednjih ugotovitev: najprej se morajo ljudje pridružiti skupnostim in se učiti na obrobju. Bolj ko postajajo kompetentni, bolj se pomikajo proti središču skupnosti. Ta model se ne osredotoča na posameznika, ki si pridobiva znanje, ampak na proces družbene udeleženiosti. Na ta proces pomembno vpliva družbena situacija.

Po tem modelu učenci participirajo v skupnosti, katere člani gojijo določene prakse. Doseganje obvladovanja določenih spretnosti in pridobivanje znanja zahteva od učencev, da se vedno bolj pomikajo proti popolni udeleženiosti v socio-kulturnih praksah skupnosti. Ko vajenci, za-

¹⁶ Cf. Schugurensky, 2007: 168–169.

¹⁷ Pri tem igra osrednjo vlogo reševanje skupnih problemov oz. tistega, kar nas vse zanima (poudarek je na skupnem interesu), s čimer so bistveno povezani delitev sredstev, (uspešno) komuniciranje, občutek pripadnosti. Cf. Zalec, N., 2011. Za pojasnitev pojma skupnosti praks primerjaj tudi Wenger, 2006, dosegljivo na <http://www.ewenger.com/theory/> (7. 11. 2012).